Antopäivä:	Voimaantulopäivä:	Voimassa:
24.5.2022	24.5.2022	toistaiseksi

Säädösperusta:
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1139, liite IV, 4.3. 4.4, 5.
Komission asetus (EU) N:o 1178/2011, ARA.CC.200, CC.TRA.215

Muutostiedot:
Uusi ohje. Korvaa Liikenne- ja viestintäviraston 12.7.2013 antaman ohjeen "Ohjeet matkustamomiehistön koulutusta järjestävälle organisaatiolle" (TRAFI/327613/00.00.02/2017).
Versio 1 (25.4.2025). Turvakouluttajan pätevyysvaatimukset päivitetty. Lisätty muutos- ja peruutusehto.
Versio 2 (22.10.2026). Kouluttajien ja kokeiden vastaanottajien pätevyys-, osaamis- ja koulutusvaatimukset päivitetty.

Matkustamomiehistön peruskoulutusta järjestävä koulutusorganisaatio ja koulutuksen antaminen

Sisällys

1 Soveltamisala 1
2 Yleistä 1
3 Vaihtoehtoinen vaatimusten täyttämisen menetelmä 2
3.1 Matkustamomiehistön peruskoulutusta järjestävän koulutusorganisaation toiminta, hallinto ja käsikirja 2
3.2 Koulutuspäällikkö ja kouluttajat 2
3.2.1 Matkustamomiehistön kouluttajien ja kokeiden vastaanottajien pätevyys ja osaaminen 3
3.2.2 Matkustamomiehistön kokeiden vastaanottajien pätevyys ja osaaminen 3
3.2.3 Matkustamomiehistön kouluttajien ja kokeiden vastaanottajien koulutus 4
3.3 Koulutuksen sisältö ja koulutusjärjestelyt 4
3.3.1 Koulutusorganisaation opetusmenettelyiden ja koulutusohjelman kuvaus 4
3.4 Koulutusorganisaation hallintojärjestelmä 5

1 Soveltamisala

Tämä soveltamisohje koskee Euroopan komission asetuksen (EU) 1178/2011 soveltamisalaan kuuluvia matkustamomiehistön koulutusorganisaatioita, jotka hakevat oikeutta antaa, tai joilla on oikeus antaa matkustamomiehistön peruskoulutusta tämän soveltamisohjeen kohdassa kaksi (2) mainittujen täytäntöönpanosääntöjen mukaisesti.

2 Yleistä

Tässä soveltamisohjeessa vahvistetaan vaihtoehtoinen vaatimusten täyttämisen menetelmä (Alternative Means of Compliance, AltMoC) Euroopan komission asetuksen (EU) 1178/2011 liitteen VI (osa ARA) ARA.GEN.120 kohdan e) mukaisesti. Asetuksen

1178/2011, sellaisena kun se on muutettuna, täytäntöönpanosääntöihin ARA.CC.200 ja CC.TRA.215 liittyvien vaatimusten katsotaan täyttyvän noudatettaessa näitä vaihtoehtoisia vaatimusten täyttämisen menetelmiä.

Vaihtoehtoisilla vaatimusten täyttämisen menetelmillä (AltMoC) tarkoitetaan menetelmiä, joilla ehdotetaan vaihtoehtoa käytössä oleville hyväksyttäville menetelmille (AMC) vaatimusten täyttämiseksi tai uusia menetelmiä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 2018/1139 ja sen täytäntöönpanosäännöissä asetettujen sellaisten vaatimusten täyttämiseksi, joita varten Euroopan lentoturvallisuusvirasto EASA ei ole vahvistanut hyväksyttäviä menetelmiä.

Traficom pidättää oikeuden muuttaa tai perua tämä päätös välittömästi, mikäli EASA tai komissio niin edellyttävät, tai kun Traficom toteaa, että päätös ei enää ole asetusten mukainen esimerkiksi säädöspohjan muuttuessa.

3 Vaihtoehtoinen vaatimusten täyttämisen menetelmä

3.1 Matkustamomiehistön peruskoulutusta järjestävän koulutusorganisaation toiminta, hallinto ja käsikirja

Matkustamomiehistön peruskoulutusta järjestävän koulutusorganisaation tulisi kuvata organisaation yleiset toimintaperiaatteet, opetusmenettelyt ja koulutusohjelma sekä hallintojärjestelmä. Kuvaukset voivat sisältyä samaan käsikirjaan, tai käsikirjat voivat olla erillisiä.

Koulutusorganisaation käsikirjaan tulee sisältyä versionhallintasivu, luettelo voimassaolevista sivuista ja kuvaus siitä, miten muutokset merkitään käsikirjaan sekä käsikirjan sisällysluettelo.

Koulutusorganisaation toimintaperiaatteiden kuvauksesta tulisi käydä ilmi:

- Millainen organisaatio on ja miten se toimii.
- Miten organisaatiota hallitaan ja mitkä ovat vastuuhenkilöiden tehtävät.
- Ketkä toimivat kouluttajina, miten kouluttajat nimetään ja mitkä heidän osaamisensa ja pätevyytensä ovat. Miten henkilöstön osaamista ja pätevyyttä pidetään yllä sekä miten heitä arvioidaan.
- Miten varmistetaan koulutuksen tasalaatuisuus.
- Millaiset säännöt oppilaita koskevat ja miten toimitaan ongelmatilanteissa.
- Miten Traficomille ilmoitetaan muutoksista toiminnan laajuudessa, toimiluvan ehdoissa, toimipaikkojen sijainnissa, henkilöstössä tai organisaatiossa.
- Miten matkustamomiehistön kelpoisuustodistus (Cabin Crew Attestation) myönnetään.

3.2 Koulutuspäällikkö ja kouluttajat

Koulutuspäälliköllä tulisi olla vähintään kolmen vuoden kokoaikainen käytännön kokemus matkustamomiehistön turvakouluttajana toimimisesta ja hyvät johtamistaidot. Koulutuspäällikön on koulutustoiminnan johtajana huolehdittava ja vastattava siitä, että hyväksynnän ehtoja, määräyksiä ja Traficomin soveltamisohjetta noudatetaan sekä koulutusta järjestetään hyväksytyn koulutusohjelman mukaisesti. Hän vastaa koulutuksen ta-

sosta ja oppilaiden testauksesta. Hänen vastuulleen kuuluu myös koulutuksen tasalaatuisuus ja kouluttajille järjestettävä peruskoulutus sekä säännöllinen määräaikaiskoulutus, tasalaatuisuuteen tähtäävä koulutus ja koulutusmateriaalit.

Kouluttajia ja kokeen vastaanottajia on oltava riittävä määrä ja heillä tulisi olla tämän ohjeen mukainen pätevyys ja osaaminen.

3.2.1 Matkustamomiehistön kouluttajien ja kokeiden vastaanottajien pätevyys ja osaaminen

Matkustamomiehistön turvallisuuskouluttajalla (cabin safety instructor) tulisi olla tai ollut olla matkustamomiehistön kelpoisuustodistus sekä vähintään kahden vuoden päätoiminen kokemus lentotoimintaluvan vaativasta operatiivisesta toiminnasta lentokoneessa, jossa on vähintään 20 matkustajapaikkaa. Turvakouluttajalla voi olla myös vastaavaa koulutettaviin aiheisiin liittyvää kokemusta ohjaamomiehistön jäsenen tehtävästä.

Matkustamoturvallisuuskouluttajan olisi osoitettava kattava osaaminen ilma-alustyyppikohtaisissa sekä normaali-, poikkeus- ja hätätilannemenettelyissä. Kouluttajalla tulisi olla riittävät pedagogiset sekä koulutuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin liittyvät taidot sekä hyvät vuorovaikutustaidot ja lisäksi myös harjoitusvälineiden ja -laitteiden käytön tekninen osaaminen.

Ensiapukouluttaja (first aid instructor) voi olla lääkäri, sairaanhoitaja, ensihoitaja tai henkilö, jolla on Punaisen Ristin ensiapukouluttajan koulutus. Hänellä tulisi olla riittävä toimintaympäristön tuntemus matkustamotoiminnoista.

Ensiapukouluttajalla tulisi olla kattava osaaminen kaikissa määräyksen vaatimissa ensiapukoulutusta koskevissa aihealueissa. Hänellä tulisi olla riittävät pedagogiset sekä koulutuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin liittyvät taidot sekä hyvät vuorovaikutustaidot ja lisäksi myös harjoitusvälineiden ja -laitteiden käytön tekninen osaaminen.

Vaarallisten aineiden ilmakuljetuksen kouluttajan (dangerous goods instructor) pätevyys ja osaaminen määritellään ICAO Technical Instructions -dokumentissa.

Inhimillisten tekijöiden ja miehistöyhteistyön kouluttajan (CRM trainer) pätevyyttä ja osaamista koskevat vaatimukset ovat Euroopan komission asetuksen (EU) 965/2012 AMC-materiaalissa, AMC3 ORO.CC.115(e).

Jos organisaatiolla ei koulutusmäärien vuoksi ole edellytyksiä noudattaa kouluttajan arvioinnin ja kouluttajakoulutuksen määräaikoja, voi organisaatio esittää käsikirjassaan vaihtoehtoisia menettelyjä.

Ilmailun turvaamisen kouluttajalla (security instructor) tulisi olla kokemusta ilmailun turvaamisesta ja koulutus matkustamomiehistön ilmailun turvaamisen kouluttajan tehtävään. Jos kouluttajalla ei ole kokemusta tai tuntemusta matkustamomiehistön ilmailun turvaamisen tehtävistä, tulisi niihin perehdyttämisen sisältyä kouluttajakoulutukseen.

3.2.2 Matkustamomiehistön kokeiden vastaanottajien pätevyys ja osaaminen

Matkustamomiehistön kokeiden vastaanottajan tulisi täyttää kouluttajaa koskevat pätevyys- ja osaamisvaatimukset. Koulutusorganisaation tulisi määritellä kokeiden vastaanottajan kokemusvaatimukset. Kokeiden vastaanottajan tulisi kyetä arvioimaan matkustamomiehistön suoriutumista sekä laatimaan ja järjestämään kokeita sekä arviointeja.

3.2.3 Matkustamomiehistön kouluttajien ja kokeiden vastaanottajien koulutus

Matkustamomiehistön kouluttajien ja kokeiden vastaanottajien peruskoulutuksen tulisi sisältää kohdissa 3.2.1 ja 3.2.2 määritelty osaaminen. Koulutukseen tulisi sisältyä osaamisen arviointi.

Säilyttääkseen pätevyytensä kouluttajien ja kokeiden vastaanottajien olisi saatava vuosittainen kertauskoulutus. Kertauskoulutuksen tulisi sisältää mahdolliset määräysmuutokset, muutokset käsikirjoissa, menettelyissä ja ohjeistuksissa sekä tasalaatuisuuskoulutus ja koulutusmetodit. Matkustamomiehistön peruskoulutusta järjestävän koulutusorganisaation tulisi määritellä menettelyt sille, miten kouluttajien ja kokeiden vastaanottajien pätevyys saatetaan uudelleen voimaan, jos se on umpeutunut.

Matkustamomiehistön kouluttajien koulutuksen tulisi olla kokeneen matkustamomiehistön kouluttajan antamaa.

3.3 Koulutuksen sisältö ja koulutusjärjestelyt

Matkustamomiehistön peruskoulutusohjelman tulee olla komission asetuksen (EU) 1178/2011 osan CC lisäyksen 1 mukainen ja sen on annettava yleistiedot opetettavista aihealueista. Koulutuksessa ei saa viitata yksinomaan tiettyyn ilma-alustyyppiin vaan sen on annettava riittävän kattavat perustiedot erilaisesta operoinnista.

Koulutusorganisaation on oltava riippumaton. Sen on testattava, että opiskelijat ovat saavuttaneet peruskoulutusohjelman kunkin opetuskokonaisuuden tavoitteet.

Koulutusorganisaatio voi käyttää alihankkijoinaan muita koulutusorganisaatioita tai palveluntarjoajia. Koulutusorganisaatio vastaa alihankkijoidensa toiminnasta ja sen on varmistettava, että ne täyttävät asiaankuuluvat vaatimukset. Hyväksytty koulutusorganisaatio vastaa koulutuskokonaisuudesta, vaikka osan opetuksesta antaisi alihankkija.

3.3.1 Koulutusorganisaation opetusmenettelyiden ja koulutusohjelman kuvaus

Koulutusorganisaation tulisi kuvata opetusmenettelynsä ja koulutusohjelmansa. Kuvauksen tulisi sisältää:

- Koulutuksen tavoitteet.
- Pääsyvaatimukset kuten oppilaiden vähimmäisikä, kielitaito ja terveysvaatimukset.
- Koulutusohjelmat, koulutuksen kesto ja kokeet.
- Koulutettavien määrä kouluttajaa kohti.
- Miten oppilaiden edistymistä seurataan ja miten menetellään, jos edistymisessä on ongelmia.
- Kokeiden uusintamenettelyt, mukaan lukien uusintamahdollisuuksin lukumäärä.
- Koulutuskirjanpidon kuvaus, joka sisältää matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen viiden vuoden säilytysajan.
- Kuvaus koulutustiloista, joihin kuuluvat luokkahuoneet, tilat vesipelastautumiskoulusta varten, matkustamoa jäljittelevät palo- ja savukoulutustilat, mahdolliset muut ilma-alusta jäljittelevät tilat ja koulutusvälineet, jotka vastaavat ilma-aluksessa käytettävien laitteiden ominaisuuksia sekä sosiaalitilat.

- Selvitys siitä, että tilat ovat asianmukaiset koulutusta varten (valaistus, lämmitys, ilmastointi, ei häiriötekijöitä).

- Selvitys kouluttajien ohjeista ja menettelyt siitä, miten ne pidetään ajan tasaisina.

3.4 Koulutusorganisaation hallintojärjestelmä

Koulutusorganisaation tulisi kuvata hallintojärjestelmänsä mukaan lukien turvallisuudenhallintajärjestelmän ja vaatimuksenmukaisuuden valvonnan. Turvallisuudenhallintajärjestelmän kuvauksen tulisi sisältää organisaation määrittelemän turvallisuuspolitiikan, turvallisuusvastaavan ja hänen vastuunsa, uhkatekijöiden tunnistamisen ja riskien hallinnan, turvallisuuden varmistamisen, muutosten hallinnan sekä turvallisuuden edistämisen ja turvallisuudenhallintajärjestelmän koulutuksen. Vaatimuksenmukaisuuden valvonnan kuvauksessa tulisi olla tiedot siitä, kuka vastaa vaatimuksenmukaisuuden valvonnasta, kuinka organisaatio valvoo vaatimuksenmukaisuuttaan, mitä auditointeja ja tarkastuksia tehdään sekä siitä, kuka suorittaa auditoinnit mukaan lukien hänen auditointipätevyytensä ja toiminnan tuntemuksensa.